

Herinrichting met bijzondere doelstelling Zuidwolde-Zuid

Conceptrichtlijnen Milieueffectrapport

P 941-71
(2e ex)

Herinrichting met bijzondere doelstelling Zuidwolde-Zuid

Conceptrichtlijnen Milieueffectrapport

Gedeputeerde staten van Drenthe
Maart 1999

Inhoud

	Hoofdpunten van de richtlijnen	4
1.	Inleiding	5
2.	Bestaande situatie en autonome ontwikkeling van het gebied	6
2.1.	Algemeen	6
2.2.	Studiegebied	6
2.3.	Te beschrijven aspecten	6
3.	Beleid en besluitvorming, probleemstelling en doel	9
3.1.	Beleid en besluitvorming	9
3.2.	Probleemstelling	10
3.3.	Doel	10
4.	Voorgenomen activiteit en alternatieven	11
4.1.	Het ontwikkelen van alternatieven	11
4.2.	Meest milieuvriendelijk alternatief	12
5.	Gevolgen voor het milieu	13
5.1.	Algemeen	13
5.2.	Bodem en water	13
5.3.	Natuur	14
5.4.	Landschap en cultuurhistorie	14
5.5.	Overige effecten	14
6.	Vergelijking van alternatieven	15
7.	Leemten in kennis	16
8.	Evaluatie	17
9.	Vorm en presentatie	18
10.	Samenvatting van het MER	19
	Bijlage	
	Lijst van inspraakreacties	20
	Kaart Herinrichting Zuidwolde-Zuid Provinciaal omgevingsplan	

Hoofdpunten van de richtlijnen

De Landinrichtingscommissie Zuidwolde-Zuid stelt een voorontwerp-Milieueffectrapport (VOP-MER) op voor een landinrichtingsplan voor het gebied Zuidwolde-Zuid, waarin een deel van de boven- en middenloop van het Reestdal is gelegen. Het gebied heeft een omvang van 2.620 ha. Vanwege de natuurbelangen die in het Reestdal spelen, is gekozen voor een herinrichting met bijzondere doelstelling.

De alternatieven worden in sterke mate bepaald door hetgeen reeds is vastgelegd in beleid door onder andere functietoekenning, waterhuishouding en milieubeschermingsgebieden. Daarnaast blijkt uit de startnotitie dat de aangrenzende blokken en de Overijsselse kant van de Reest geen nadelige invloed mogen ondergaan door maatregelen in de waterhuishouding binnen het plangebied. Om deze twee redenen is het van groot belang dat het MER per toegekende functie concreet maakt welke maatregelen binnen dit beleidskader mogelijk zijn.

Aangezien ingrepen in de waterhuishouding bepalend zijn voor de mate waarin de natuur- en landbouwdoelstellingen in het gebied gerealiseerd worden, is het noodzakelijk dat de beschrijving van het hydrologisch systeem nauwkeurig wordt afgestemd op het kunnen inschatten van ontwikkelingskansen en conflicten.

Een van de opdrachten voor het landinrichtingsproject is om aan te geven op welke wijze het nog niet begrensde relatienotagebied in Paardelanden/Schrapveen kan worden gerealiseerd. Het VOP-MER kan hiervoor informatie aandraagen door een prioriteit aan te geven tussen de vier waterhuishoudkundige kwadranten in dit gebied. Een dergelijke prioritering moet uitgewerkt worden op basis van het criterium "maximale bijdrage aan de ontwikkeling van de natuurwaarden in het Reestdal".

Daarnaast adviseren wij aandacht te besteden aan:

- de mogelijkheden tot verondiepen/verbreden van de Reestvervangende leiding;
- het herstellen van historische vloeiveiden in de reservaatgebieden;
- het verhogen van recreatieve belevingswaarden.

1. Inleiding

De Landinrichtingscommissie Zuidwolde-Zuid heeft van de provincie Drenthe de opdracht gekregen om een landinrichtingsplan op te stellen voor het gebied Zuidwolde-Zuid, waarin een deel van de boven- en middenloop van het Reestdal is gelegen. Het gebied heeft een omvang van 2.620 ha. Vanwege de natuurbelangen die in het Reestdal spelen, is gekozen voor een herinrichting met bijzondere doelstelling.

Wij hebben per brief van 25 maart 1998 de Commissie voor de Milieueffectrapportage (m.e.r.) verzocht advies uit te brengen voor richtlijnen voor het MER. De startnotitie heeft vanaf 23 maart tot 23 april 1998 ter inzage gelegen. Eventuele suggesties en opmerkingen konden tot uiterlijk 23 april 1998 worden ingediend.

Naar aanleiding van de publicatie is een drietal reacties binnengekomen. Ruim buiten de vastgestelde termijn is nog één reactie binnengekomen. Voor een lijst van de reacties verwijzen wij naar de bijlage.

Het advies van de Commissie voor de m.e.r. is op 4 september 1998 uitgebracht.

Het doel van de richtlijnen is om de gewenste inhoud van het MER aan te geven.

Wij adviseren om bij het opstellen van het VOP-MER gebruik te maken van het Beslissingsondersteunend Evaluatiesysteem voor de Landinrichting (BEL).

2. Bestaande situatie en autonome ontwikkeling van het gebied

2.1. Algemeen

De beschrijving van de bestaande situatie en de autonome ontwikkeling in combinatie met de eisen vanuit reeds vastgesteld beleid (zie paragraaf 3.1) zijn uitgangspunt voor de probleemstelling (zie paragraaf 3.2), waaruit de doelen van de herinrichting worden afgeleid (zie paragraaf 3.3).

2.2. Studiegebied

Per milieuaspect (zie paragraaf 2.3) kan de omvang van het studiegebied verschillen. Voor deze landinrichting zal de omvang van het studiegebied vrijwel volledig worden bepaald door de begrenzing van het hydrologische systeem (en subsystemen), voorzover dit systeem wordt beïnvloed door de geplande maatregelen dan wel van belang is voor het bereiken van natuurdoelen.

De begrenzing van het studiegebied moet gemotiveerd en op kaart worden aangegeven.

2.3. Te beschrijven aspecten

In de startnotitie wordt een eerste aanzet gegeven voor de beschrijving van het gebied. Deze informatie betreft vooral de bestaande situatie. Het MER zal aanvullende informatie moeten geven over de autonome ontwikkelingen in het gebied.* Informatie hierover in het MER is nodig om effecten te kunnen kwantificeren ten opzichte van een referentiesituatie.

Bodem en water

Aangezien ingrepen in de waterhuishouding en bodem bepalend zijn voor de mate waarin de natuur- en landbouwdoelstellingen in het gebied gerealiseerd worden, is het essentieel dat de beschrijving van het geohydrologisch systeem nauwkeurig wordt afgestemd op het kunnen inschatten van ontwikkelingskansen voor natuur en landbouw en conflicten daartussen.

Dit is onder meer van belang voor de maximaal nog te begrenzen 250 ha reservaatgebied, waarbij op basis van de hydrologie van Paardelanden/Schrapveen mogelijk een prioritering tussen de hydrologische kwadranten kan worden aangegeven (zie paragraaf 4.1).

Het reeds uitgevoerde geohydrologisch onderzoek** kan een basis vormen voor de systeem-analyse. Het voorkomen van draadzeggesoorten wijst op de aanwezigheid van regionaal kwelwater van hoge kwaliteit. Deze regionale kwel is van een zodanig hoge kwaliteit dat deze mogelijk moet worden vastgehouden in het gebied.

* Autonome ontwikkeling is de ontwikkeling van het gebied zonder dat de herinrichting wordt gerealiseerd, maar waarbij wel rekening wordt gehouden met eventuele effecten van ingrepen die zijn voorzien op grond van reeds vastgesteld beleid.

** Waaronder het Geohydrologisch modelonderzoek van het stroomgebied van de Reest, eindrapportage, Iwaco, Groningen.

Om het MER zelfstandig leesbaar te laten zijn, moet de essentie van uitgevoerd onderzoek in het VOP-MER of een achtergronddocument worden opgenomen, voorzien van een gerichte literatuurverwijzing.

In het MER moet aandacht worden besteed aan:

Bodem

- de bodemopbouw (grondsoorten, profiel, op kaart) van het gebied voor een beschrijving van de gevoeligheid voor droogte (per functie) en de gevoeligheid voor uitspoeling van nutriënten;
- de aanwezigheid van GEA-objecten (geomorfologische en archeologische aspecten).

Oppervlaktewater- en grondwaterkwantiteit

- de ligging (op kaart) van infiltratie en kwelgebieden, de verdeling van grondwatertrappen en de richting van regionale en lokale grondwaterstromingen, samengevat in een geo-hydrologische systeembeschrijving;
- gehanteerde drooglegging voor de verschillende functies;
- stromingsrichtingen van afvoer en aanvoer van oppervlaktewater, inclusief de stroming van de Reest.

Oppervlaktewater- en grondwaterkwaliteit

- oppervlaktewaterkwaliteit (macro-ionen, nutriënten, microverontreinigingen); het verloop van de kwaliteit in het jaar;
- de kwaliteit van het grondwater in de verschillende grondwatersystemen om de invloed te kunnen beschrijven op de daarmee gevoede natte ecosystemen in natuur(ontwikkelings)gebieden;
- de kwaliteit van slib op waterbodems en de effecten op de oppervlaktewaterkwaliteit;
- mogelijke bronnen van verontreiniging zoals vuilstorten, overstorten, ongerioleerde lozingen, inlaat van water en diffuse verontreinigingen.

Natuur

De startnotitie geeft informatie over het voorkomen van bijzondere vegetatietypen in het plangebied en de waarde van het gebied voor broedvogels, dassen, reptielen en amfibieën. In aanvulling op deze informatie zal aandacht geschonken moeten worden aan de volgende onderwerpen.

Voor het gebied is reeds zeer veel informatie bijeengebracht. Hierdoor is het mogelijk om een goede systeembeschrijving te geven, waarin het voorkomen van natuur wordt gekoppeld aan de abiotische omstandigheden, zoals beschreven onder 2.3.

Daarnaast zal het MER informatie moeten geven over:

- de functie van het gebied in de ecologische infrastructuur, zoals foerageergebied, trek-routes en rustgebieden;
- de biotoopkwaliteit voor belangrijk geachte soortengroepen.

Landbouw

De startnotitie geeft informatie over de huidige aard en omvang van de bedrijven, verkaveling, perceelsgrootte en ontsluiting. Deze informatie kan aangevuld worden met:

- de ontwateringssituatie om de gebruiksmogelijkheden van de landbouwgronden te kunnen bepalen; daarbij wordt toegelicht waar de in de startnotitie vermelde ongewenste invloed zowel op natuurterreinen als vanuit natuurterreinen bestaat;
- de autonome ontwikkeling van de landbouw (omvang, intensiteit en bedrijfsvoering) gezien de huidige bedrijfsstructuur en de te nemen maatregelen als gevolg van het natuur- en milieubeleid;
- de mate, waarin landbouw een rol speelt in natuur- en landschapsbeheer en de inkomsten hieruit;
- de mate, waarin recreatie op dit moment een bron van inkomsten vormt voor de agrarische bedrijven en de mate, waarin naar verwachting agrariërs gaan inspelen op toekomstige mogelijkheden voor inkomsten uit recreatie.

Landschap en cultuurhistorie

De startnotitie beschrijft de karakteristieken van de drie voorkomende landschapstypen, te weten het beekdal(hoeven)landschap, het esdorpenlandschap en de heide- en veenontginningsgebieden. Deze informatie kan aangevuld worden met:

- beeldmateriaal en/of impressies van de verschillende landschapstypen zodat de verschillen visueel duidelijk worden gemaakt;
- de aanwezigheid van archeologisch waardevol geachte structuren en elementen*;
- de autonome ontwikkeling van de landschappelijke hoofdstructuur en het landschapsbeeld.

Omdat het landschap nog vele kenmerken bevat die samenhangen met eigenaardigheden van het onderliggende hydrologische systeem, ligt het voor de hand niet te volstaan met een beschrijving van kenmerken, maar ze een plaats te geven in de uiteindelijke gebiedsbeschrijving.

Recreatie en infrastructuur

De startnotitie beschrijft dat het gebied uit oogpunt van recreatie belangrijk is voor de eigen inwoners van het gebied, verblijfsrecreanten en de inwoners van steden in de nabijheid van het plangebied. Wij adviseren aanvullend in het MER te beschrijven:

- het huidige recreatieve gebruik van het gebied en de verwachte autonome ontwikkeling aan de hand van concrete informatie over aantallen recreanten, herkomst van recreanten en type recreatie (intensief/extensief);
- de huidige sterke en zwakke kanten van het gebied voor recreatie, inclusief de ontsluiting van het gebied voor recreatief verkeer (wandelen- en fietsnetwerken en ruiterroutes op kaart) en de invloed op natuurwaarden, inclusief de veiligheid van de fietspaden aan de hand van een beschrijving van de zogenaamde "black spots";
- de in de startnotitie genoemde invloed van de camping op de directe omgeving.

* De Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek adviseert om een Aanvullende Archeologische Inventarisatie uit te voeren om beter zicht te krijgen op aard, ligging en kwaliteit van het bodemarchief

3. Beleid en besluitvorming, probleemstelling en doel

3.1. Beleid en besluitvorming

De startnotitie geeft informatie over het vigerende beleid voor het plangebied.

De alternatieven worden in sterke mate bepaald door hetgeen reeds is vastgelegd in beleid door onder andere functietoekenning, waterhuishouding en milieubeschermingsgebieden. Daarnaast blijkt uit de startnotitie dat de aangrenzende blokken en de Overijsselse kant van de Reest geen nadelige invloed mogen ondergaan door maatregelen in de waterhuishouding binnen het plangebied.

Om deze twee redenen is het van groot belang dat het MER concreet maakt welke maatregelen mogelijk zijn.

Blijkens de startnotitie steunen de planalternatieven op de in het Provinciaal omgevingsplan (POP) aangeduide milieubeschermingsgebieden. In het POP zijn naast de zones IV, V en VI ook de gebieden met de aanduiding Ontwikkeling natuurwaarde en Ontwikkeling natuurwaarde en waterwinning aangeduid als milieubeschermingsgebied. Dit milieubeschermingsgebied is aangegeven op de ontwikkelingskaart behorend bij het POP. Daarnaast is het gebied langs de Reest aangewezen als milieubeschermingsgebied. Hierop zijn de bepalingen van de Provinciale milieuverordening van toepassing (aspect bodemkwaliteit). Hiermee dient uiteraard rekening te worden gehouden bij het opstellen van het plan. De "aangeduide" milieubeschermingsgebieden hebben geen rechtsgevolgen. Zij vormen het kader voor het ontwikkelen van stimuleringsbeleid. Hiermee wordt ook het verschil tussen de termen "aangewezen" en "aangeduid" verklaard.

De inhoudelijke relatie tussen planalternatieven in het kader van landinrichting en het stimuleringsbeleid in het kader van de "aangeduide" milieubeschermingsgebieden is verschillend. Bij het ontwikkelen van alternatieven kan beïnvloeding van de landbouw aan de orde zijn. Wel is het noodzakelijk om aan te geven in hoeverre bij het opstellen van het plan rekening is gehouden met de begrenzing van de milieubeschermingsgebieden. Bij het opstellen van het plan kan immers het stimuleringsbeleid in de "aangeduide" gebieden vormgegeven worden. Knelpunten in verband met de te nemen inrichtingsmaatregelen die negatieve gevolgen kunnen hebben voor de landbouwkundige gebruiksmogelijkheden, zullen zoveel mogelijk in overeenstemming met de eigenaren en/of gebruikers van de betrokken gronden worden opgelost.

Negatieve beïnvloeding van gebieden door ingrepen in naastgelegen gebieden met een andere functie dient te worden voorkomen. Dit speelt vooral bij ingrepen in de waterhuishouding. Om niet het hele gebied met dit afwegingsproces te belasten zijn op de functiekaart van het POP hydrologische aandachtsgebieden aangegeven. In deze gebieden kunnen de mogelijkheden voor waterhuishoudkundige ingrepen beperkt zijn of is bijzondere aandacht voor de uitvoering vereist.

De aanduiding "hydrologisch aandachtsgebied" op de functiekaart betekent dat binnen de bandbreedte van de zonering aandacht geschonken moet worden aan de hydrologische samenhang in het gebied.

Gelet op het vorenstaande achten wij het essentieel om het hydrologisch systeem van het gebied goed in beeld te brengen, teneinde ontwikkelingskansen en conflicten te kunnen inschatten. Dit sluit aan op het in het POP neergelegde beleid ten aanzien van de hydrologische aandachtsgebieden.

Gestreefd zal moeten worden naar een grondwaterbeheer, waarbij opbrengstdepressies als gevolg van schade ten gevolge van natte en droogte zijn geminimaliseerd. Het MER dient aan te geven in hoeverre dit streven moet leiden tot een vermindering ten opzichte van de huidige situatie.

De startnotitie meldt dat het MER wordt opgesteld ten behoeve van het vaststellen van het landinrichtingsplan en geeft informatie over de procedure die gevolgd wordt. In aanvulling hierop kan worden aangegeven welke vervolgbesluiten genomen moeten worden om realisatie van het plan mogelijk te maken (vastlegging in bestemmingsplannen, peilbesluiten, beheersmaatregelen en dergelijke).

Tevens dient aangegeven te worden welke afstemming heeft plaatsgevonden met de planvorming voor het landinrichtingsproject Beneden Egge en met de planvorming voor het Overijsselse deel van de Reest.

3.2. Probleemstelling

De startnotitie beschrijft op basis van de gebiedsbeschrijving per sector de beleidsdoelen en de knelpunten die door landinrichting opgelost moeten worden.

De afstemming tussen de sectorale doelstellingen voor natuur en landbouw vormt hierbij het belangrijkste knelpunt.

3.3. Doel

In de startnotitie worden de doelen voor de verschillende functies benoemd. De natuurdoelstellingen zijn daarbij de hoofddoelstellingen voor het landinrichtingsproject.

De in de startnotitie geformuleerde doelen worden op een groot aantal punten vertaald naar concrete toetsingscriteria. In aanvulling hierop adviseren wij:

- voor natuurdoelen de daarvoor nodige abiotische voorwaarden te benoemen;
- concretisering van het in de startnotitie genoemde doel dat gericht is op het zover mogelijk verkleinen van de verkeersdruk binnen de ecologische hoofdstructuur.

4. Voorgenomen activiteit en alternatieven

4.1. Het ontwikkelen van alternatieven

Het grondwater is lithotroof en heeft daardoor in potentie een hoge waarde voor natuurontwikkeling. Cultuurhistorische waarden en de ecologische potenties van de kwelzones langs de Reest kunnen gebruikt worden als sturende elementen voor het nemen van inrichtingsmaatregelen. Een mogelijk alternatieve inrichtingsmaatregel kan zijn het herstellen van de vloeivelden*. Het is in dit verband zinvol de Stichting "Het Drentse Landschap" te vragen welke maatregelen hiervoor nodig zijn.

Een van de opdrachten voor het landinrichtingsproject is om aan te geven op welke wijze het nog niet begrensde relatienotagebied (maximaal 250 ha) in Paardelanden/Schrapveen het best kan worden gerealiseerd. Het VOP-MER kan hiervoor informatie aandragen door een prioriteit aan te geven tussen de vier waterhuishoudkundige kwadranten in dit gebied. Een dergelijke prioritering moet uitgewerkt worden op basis van het criterium "maximale bijdrage aan de ontwikkeling van de natuurwaarden in het Reestdal".

Daarnaast adviseren wij bij de ontwikkeling van alternatieven de volgende zaken te betrekken.

1. Moet de Reestvervangende leiding in verband met het behalen van de natuurdoelen verondiept en/of verbreed worden, waardoor kwelstromen niet meer worden afgevangen.
2. Het verhogen van de recreatieve belevingswaarde van het gebied waarmee het draagvlak voor natuurontwikkeling wordt verhoogd. Een verhoging van de recreatieve belevingswaarde kan gepaard gaan met een toename in mobiliteit. Om ongewenste druk te voorkomen, verdient het wellicht aanbeveling de mobiliteit te sturen door gerichte ontsluiting en door zonering van de recreatie**.

De beschrijving van inrichtingsmaatregelen dient zodanig te zijn dat inzicht wordt gegeven in de mate waarin doelen bereikt kunnen worden, knelpunten worden opgeheven en in de eventuele ruimtelijke consequenties van de maatregelen.

Wij adviseren de verschillen in maatregelen tussen de alternatieven op een inzichtelijke wijze te presenteren.

* Het herstel van vloeivelden is ook opgenomen in het Beheerplan Reestdal (1997), U. Vegter, IWACO/Stichting "Het Drentse Landschap", Assen.

** Door ontsluitings- en inrichtingsmaatregelen toe te spitsen op verschillende doelgroepen (extensieve, intensieve recreatie) kunnen ongewenste effecten van recreatie op natuur en landbouw worden voorkomen.

Met zonering wordt bedoeld dat er een gelaagdheid in het gebied wordt benoemd, van grof naar fijn, van extern naar intern, waarbij de gebruiker steeds een keuze maakt of hij ingaat op de geboden kans om een stillere manier van natuurbeleving mee te maken.

4.2. Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) wordt in het MER in dezelfde mate van detail beschreven als de overige alternatieven. Dit houdt onder andere in dat het MMA ook op kaart gepresenteerd wordt.

Wij onderschrijven de punten die van belang zijn voor het ontwikkelen van het MMA, zoals in de startnotitie opgenomen.

Wij gaan er hierbij vanuit dat bij de uitwerking van het mma de inrichting van (potentiële) natuurgebieden zoveel mogelijk gericht wordt op het herstel van kwelafhankelijke vegetaties door vernatting in het Reestdal zelf.

5. Gevolgen voor het milieu

5.1. Algemeen

Wij benadrukken dat de beschrijving van de milieueffecten zo kwantitatief mogelijk dient plaats te vinden op basis van de effecten van fysieke ingrepen en verwachte beheersmaatregelen. Daarbij dienen niet alleen positieve effecten van maatregelen aan de orde te komen maar ook onbedoelde negatieve effecten.

Deze effecten kunnen in de vergelijking van de alternatieven getoetst worden aan de geoperationaliseerde doelen van het project. Naast inzicht in de feitelijke effecten ontstaat daardoor ook inzicht in het percentage doelbereik van de verschillende alternatieven.

Bij onzekerheden over de mate waarin effecten zullen optreden, dient te worden aangegeven tussen welke waarden effecten kunnen variëren.

Wij adviseren aan te geven of de effectbeschrijving berust op modelberekeningen, ander onderzoek of een deskundigenoordeel. Wanneer sprake is van modelberekeningen of ander onderzoek, adviseren wij de opzet en de resultaten toe te lichten; het uitsluitend verwijzen naar literatuur is daarbij niet voldoende.

Wanneer sprake is van een deskundigenoordeel, dient dit oordeel toetsbaar gemaakt te worden.

5.2. Bodem en water

De mogelijke veranderingen in de bodem en in de kwaliteit en kwantiteit van het oppervlaktewater en grondwater dienen aan de hand van de volgende criteria te worden omschreven.

- Bodem:
 - reliëf, inclusief GEA-objecten.
- Oppervlaktewater- en grondwaterkwantiteit:
 - infiltratie- en kwelgebieden, de richting van regionale en lokale grondwaterstromingen en de begrenzing van de aanwezige grondwatersystemen;
 - isohypsen van de gemiddelde laagste grondwaterstand;
 - stromingsrichtingen van afvoer- en aanvoerwater;
 - gehanteerde drooglegging voor de verschillende functies.
- Oppervlaktewater- en grondwaterkwaliteit:
 - oppervlaktewaterkwaliteit (macro-ionen, nutriënten en microverontreinigingen), het verloop van de kwaliteit in de loop van het jaar; de gevolgen van (recreatieve) beheersmaatregelen op de kwaliteit;

- de kwaliteit van het grondwater in de verschillende grondwatersystemen, met name in relatie tot de voeding van ecosystemen in natuur (ontwikkelings)gebieden en tot de beïnvloeding van de oppervlaktewaterkwaliteit.

5.3. Natuur

Om de effecten op de natuur te kunnen beoordelen, is het noodzakelijk om de veranderingen als gevolg van landinrichting (of autonoom) te beschrijven in:

- de mate waarin wordt voldaan aan de standplaatsen van de gewenste natuurdoeltypen (zie paragraaf 4.1);
- de ecologische infrastructuur; de barrièrewerking tussen waardevolle biotopen binnen en buiten het plangebied;
- verstoring (in met name rust- en stiltegebieden) en vervuiling van oppervlaktewater als gevolg van recreatief (mede)gebruik;
- de duurzaamheid van de gerealiseerde toestand.

5.4. Landschap en cultuurhistorie

De volgende effecten als gevolg van landinrichting (of autonoom) dienen te worden beschreven:

- veranderingen in de landschappelijke hoofdstructuur op gebieds- en deelgebiedsniveau, waarbij de identiteit een belangrijk aspect is;
- verandering in hoeveelheid en kwaliteit van landschapselementen;
- verlies, behoud of versterking van cultuurhistorisch waardevolle structuren en elementen;
- verlies, behoud of versterking van archeologisch waardevolle elementen.

Beschrijf de effecten in termen van behoud en ontwikkeling dan wel aantasting of belemmering in de ontwikkeling van de gewenste landschappelijke, cultuurhistorische (en archeologische) waarden. De in het POP benoemde landschappelijke en cultuurhistorische waarden zijn de toetssteen voor het beschrijven van de effecten.

De veranderingen kunnen gevisualiseerd worden aan de hand van fotomontages, tekeningen en/of impressies of anderszins, zodat een concreet beeld ontstaat van de landschappelijke kwaliteiten bij uitvoering van de verschillende alternatieven.

5.5. Overige effecten

De volgende overige effecten dienen te worden beschreven:

- de gevolgen voor de leefbaarheid in het gebied, zowel voor de agrariërs als voor de overige bewoners, bijvoorbeeld het economisch draagvlak voor voorzieningen;
- de gevolgen voor de verkeersveiligheid;
- de gevolgen voor de recreatieve belevingswaarde van het gebied;
- de hinder als gevolg van recreatief gebruik.

6. Vergelijking van alternatieven

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling en met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Binnen de vergelijking dient dan ook het accent te liggen op de onderscheidende effecten.

Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken. De geoperationaliseerde doelstellingen zoals beschreven in paragraaf 3.3 zijn hierbij het toetsingskader.

Bij de vergelijking van de alternatieven kunnen de financiële aspecten van de alternatieven worden betrokken om de realiteitswaarde van de alternatieven beter te kunnen beoordelen. Dit is in het kader van de milieueffectrapportage echter niet verplicht.

7. Leemten in kennis

De leemten in kennis en informatie die van belang zijn voor een goede oordeelsvorming, moeten worden genoemd. Het doel van deze beschrijving is om een indicatie te krijgen van de volledigheid van de informatie voor de besluitvorming.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre dit de kwaliteit van de besluitvorming beïnvloedt.

Informatie die voor de besluitvorming essentieel is, kan niet onder leemten in kennis worden opgenomen, maar moet in het MER worden verstrekt.

8. Evaluatie

Het voorontwerp voor het herinrichtingsplan bevat geen gedetailleerde uitwerking van de wijze waarop de evaluatie plaats zal vinden. Het MER kan een aanzet geven tot een dergelijk evaluatieprogramma, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen de gebruikte voorspelingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het op te stellen evaluatieprogramma. Een evaluatieprogramma kan zich bijvoorbeeld richten op de veranderingen ten aanzien van belangrijke abiotische omstandigheden (bijvoorbeeld grond- en oppervlaktewaterstanden, waterkwaliteit, verzuringstoestand van de bodem) in relatie tot de LNC-waarden.

9. Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de overige presentatie vragen wij:

- het MER op de essentiële aspecten te richten; de belangrijke keuzen dienen in het MER te worden onderbouwd;
- achtergrondgegevens (die conclusies en voorspellingen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een achtergrondrapport op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- kaartmateriaal te voorzien van een leesbare ondergrond met de gebruikte topografische namen en een duidelijke legenda.

10. Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming, inclusief de belangrijkste LNC-waarden in het studiegebied;
- de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de alternatieve voorgenomen activiteit;
- het resultaat van de vergelijking op milieueffecten van de alternatieven (zo mogelijk in tabelvorm).

Bijlage

Lijst van inspraakreacties

Nummer	Datum	Persoon of instantie	Plaats
1.	980414	Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort
2.	980415	N.M.A. <i>Stamatiou</i>	<i>Veeningen</i>
3.	980414	H. Zanting	Zuidwolde
4.	980414	Commissie Paddestoelen Natuurbehoud van de Nederlandse Mycologische Vereniging	Malden
5.	980526	H. Strijker	Zuidwolde

vastgesteld door Provinciale Staten van Drenthe
op 16 december 1998

vastgesteld door Provinciale Staten van Drenthe
op 16 december 1998

HOOGVEEN

Hollandse

 Zone I
 Zone II
 Zone III
 Zone IV
 Zone V
 Zone VI
 Bos
 Hydrologisch aandachtsgebied

Dedemsvaart

Get. Sectie GIS/Cartografie Provincie Drenthe

